

ԳՈՐ Ն. ԵՐԱՆՅԱՆ

**ՆԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ
ԹՎԱՔԱՆԱԿՆ ԸՍՏ XV Դ. ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ
ՆԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ**

ԵՐԵՎԱՆ 2015

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ԳՈՌ Հ. ԵՐԱՆՅԱՆ

ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ
ԹՎԱՔԱՆԱԿՆ ԸՍՏ XV Դ. ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ
ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ
(ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ)

68 68

ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔ. ԱՇԽԵԱՆ
ՍԱՏԵՆԱՇԱՐ

136

ARCH. MESROB ASHJIAN
BOOK SERIES

Signature

136

ԵՐԵՎԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
2015

Տայագրվում է ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի
գիտական խորհրդի որոշմամբ

խմբագիր՝ Ա. Ա. Մելքոնյան

Երանյան Գոռ Հ.

Ե 764 Հայ քնտանիքի անդամների միջին բվաքանակն ըստ XV դ. ձեռագրերի
և իշատակարանների (Վասպուրականի օրինակով) / Գ. Երանյան. - Եր.:
Պատմ. ինստ., 2015. - 99 էջ:

Գրքում փորձ է արվում XV դ. Վասպուրականի օրինակով ճշտելու հայկա-
կան քնտանիքի անդամների միջին բվաքանակը, ինչպես նաև սահմանվում են
երեխաների ծնելիության ու մահացության ցուցանիշները: Անդրադարձ է կա-
տարվում նաև ամուսնա-քնտանեկան մի շարք հարցերի, այդ բվում տղաների և
աղջիկների ամուսնության տարիքային շեմին:

Ներկայացված է նաև դարաշրջանի նշանավոր գործիչ Հակոբ Արիմեցու
«Յաղագ Ազգականութեան» երկն ըստ Մատենադարանի քիվ 10137 ձեռագրի:
Այն սահմանում է, թե ազգականների միջև քանի աստիճանից (պորտ) է սպառ-
վում արյունը և որից թույլատրվում ամուսնությունը:

Նախատեսված է պատմաբանների և Հայոց պատմությանը հետաքր-
քվողների համար:

*Հեղինակն օգտակար խորհուրդների և օգնության համար շնորհակալություն է
հայտնում սոց.գ.թ. Սամվել Մանուկյանին, պ.գ.թ. Վահե Թորոսյանին և ԳԱԱ պատ-
մության ինստիտուտի հայցորդ Նինեստա Աղամյանին:*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հիշատակարանները որպես պատմական ժողովրդագրության ուսումնասիրության սկզբնաղբյուր	3
Ուսումնասիրության ժամանակագրական և տարածական ընդգրկումը	7
Ընտանիք հասկացությունը միջնադարում	9
Ընտանիքների սոցիալական շերտավորումը	17
Ազգականների թվարկման սկզբունքը հայերեն ձեռագրերի հիշատակարաններում	19
Աղջիկների ու տղաների հիշատակումները հայերեն ձեռագրերի հիշատակարաններում	22
Տղաների և աղջիկների ամուսնության տարիքային շերտ	25
Հիշատակարանների ընտրության և ցանկերի կազմության սկզբունքը	29
Մահացության պատճառները XV դ. Վասպուրականում Համաճարակ, սով, հիվանդություններ	34
Նահատակություն-մարտիրոսություն	37
Տղաների մահացության ցուցանիշը, ընտանիքում նրանց միջին թվաքանակը.....	40
Ընտանիքում աղջիկների միջին թվաքանակը	43
Ընտանիքի միջին մեծության գործակիցը	45
Ցանկեր	50
Հակոբ Ղրիմեցու «Յաղագս ազգականութեան» երկը	66
«Յաղագս ազգականութեան»	72
Summary	93
Резюме	94
Օգտագործված աղբյուրներ և գրականություն	95

ԳՈՌ ԵՐԱՆՅԱՆ

**ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՄԻՋԻՆ ԹՎԱԲԱՆԱԿՆ ԸՍՏ XV Դ.
ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ**

(ՎԱՍՊՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՕՐԻՆԱԿՈՎ)

GOR YERANIAN

**THE AVERAGE NUMBER OF ARMENIAN FAMILY MEMBERS
ACCORDING TO THE 15TH CENTURY COLOPHONS IN
ARMENIAN MANUSCRIPTS**

(VASPURAKAN'S EXAMPLE)

ГОР ЕРАНЯН

**СРЕДНЕЕ ЧИСЛО ЧЛЕНОВ АРМЯНСКОЙ СЕМЬИ СОГЛАСНО
ЗАПИСЯМ АРМЯНСКИХ РУКОПИСЕЙ XV-ГО ВЕКА**

(ПО ПРИМЕРУ ВАСПУРАКАНА)

**Համակարգչային ձևավորումը՝ Ն. Ադամյանի
Տպագրիչ՝ Լ. Մուրադյան**

Ստորագրված է տպագրության 15.12.2015 թ.:

Տպարանակը՝ 120 օրինակ:

**ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ**

**ИНСТИТУТ ИСТОРИИ НАН РА
INSTITUTE OF HISTORY OF NAS RA**

ՀՀ, 0019, Երևան, Մարշալ Բաղրամյանի պող. 24/4

РА, 0019, Ереван, пр. Маршала Баграмяна 24/4

24/4, Marshall Baghramyan Ave., 0019, Yerevan ,

<http://www.academyhistory.am>